СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

Ч. 205. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го ЖОВТНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 25, 1986 No. 205. VOL. XCIII.

Інформують про працю Комісії в справі одної централі

Стемфорд, Конн. — Комісія для уложення статутових засад для всеграмадської центральної репрезентації українців в ЗСА повідомляє українську спільноту в Америці, що після десятьох нарад і 112 годин канцелярійної праці, на протязі 18-ох місяців, комісія закінчила свою працю і що всі точки статуту були всіми членами цієї комісії узгіднені і одноголосно прийняті крім однієї точки, а саме, назви всеграмадської централі.

Комісія звернулась з проханням до обох громадських надбудов, УККА і УАКР, щоби вони спільно із представниками Безсторонніх Організацій полагодили цю справу.

Члени комісії: представники Конференції Безсторонніх Організацій: Владика Василь Лостен, Єпископ Стемфордський, д-р Степан Ворох, інж. Юрій Базилевський, адв. Роман Гуглевич, інж. Іван Хамуляк; представники УККА: д-р Аскольд Лозинський, д-р Михайло Снігурович, проф. Іван Телюк; представники УАКР: д-р Роман Борковський, інж. Степан Процик, інж. Володимир Процик.

СТАНОВИЩЕ

Екзекутива Української Американської Координаційної Ради (УАКР) на своєму засіданні 11-го жовтня 1986 року розглянула листи Комісії застанови над статутовими заложеннями для центральної репрезентації у громадському непорозумінні між УККА і УАКР з 6-го вересня 1986 року і прийняла таке становище:

Українська Американська Координаційна Рада вітає заходи Конференції Безсторонніх Організацій під проводом Владики Василя Лостена і заявляє, що завжди стояла і далі стоїть на становищі доцільності і потреби одної центральної репрезентації і тому погоджується із запропонованим Конференцією Безсторонніх Організацій, у міжчасі узгідненим представниками трьох сторін статутом для нової централі під назвою Український Американський Конгрес і зголошує свою готовість приступити до спільної підготови для скликання Надзвичайного Конгресу для створення нової центральної громадської установи під назвою Український Американський Конгрес в половині 1987 року.

Українська Американська Координаційна Рада вважає, що в обличчі жахливих подій в Україні, посиленої русифікації, нищення наших культурних надбань, переслідування правозахисників, присвоювання собі найбільш епохальної дати 1000-ліття християнства в Україні і останньо жахливої катастрофи в Чорнобилі, якою окупант намагається знищити українське населення, як давніше намагався знищити Великим голодом, а тут при помочі різних советських вислужників оплюгавлює наше добре ім'я, створення спільної крайової централі і мобілізація всіх наших національних сил є вимогою і наказом хвилі.

Екзекутива Української Американської Координаційної Ради

ПІДПИСАЛИ ВІДОЗВУ В ПАМ'ЯТЬ 30-РІЧЧЯ МАДЯРСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Варшава. — 54 мадяри, 28 поляків, 24 громадяни Чехо-Словаччини і 16 громадян Східньої Німеччини підписали відозву в пам'ять 30-річчя Мадярської революції, придушеної совєтськими військами.

У відозві говориться: „23-го жовтня 1956 року робітники, студенти і вояки штурмом взяли приміщення радіокомітету в Будапешті, тому що вони були по горло ситі офіційною брехнею і хотіли слухати правду і говорити про свої вимоги. Вони знищили пам'ятник Сталінові і завдали удару режимові, який називав себе диктатурою пролетаріяту і народною республікою. Ця боротьба ясно показала, що мадярський народ прагне незалежности, демократії і невтралітету. Мадяри хотіли жити у мирному і вільному суспільстві.

Мадярська революція, як і повстання у Східньому Берліні, Празька весна і рух вільних профспілок „Солідарність" у Польщі, була придушена. Досі головні вимоги революціонерів залишаються нереалізованими.

Ми заявляємо цією спільною відозвою, що продовжимо боротьбу за політичну демократію в наших країнах, за плюралізм, оснований на принципах незалежности і мирному возз'єднанню поділеної Европи".

Серед тих, хто підписав цю відозву, є члени „Хартії-77" (Чехо—Словаччина), „Солідарности" (Польща), а також незалежні групи з Мадярщини і Східньої Німеччини. В повідомленнях з Варшави американські репортери називають в числі тих, хто підписав відозву, архітектора Ласла Райка, батько якого, міністер закордонних справ Мадярщини, був розстріляний в 1949 році, чехо-словацького драматурга Вацлава Хавела, колишнього міністра закордонних справ Чехо-Словаччини Їрже Гаєка, польського історика Адама Міхніка та інших.

Серед тих, які підписали відозву, нема громадян двох інших країн Варшавського Пакту — Болгарії і Румунії. Це пояснюється тим, що в Болгарії і Румунії не існує організованого опору комуністичним властям.

Мадярська революція почалася 23-го жовтня 1956 року. Через 20 днів у Будапешт та інші міста Мадярщини вступили совєтські танки, які потопили революцію в крові. Після придушення революції сотні мадярів були страчені, тисячі відправлені в тюрми і концтабори.

ЗСА І СССР ПОКИЩО ПРИПИНИЛИ ПРОЦЕС ВИКИДАННЯ ДИПЛОМАТІВ

Вашингтон. — Державний департамент З'єднаних Стейтів Америки виступив з формальною критикою Совєтського Союзу за те, що він у процес „видворення" дипломатів — 80 із ЗСА і 10 американських з СССР — включив обслугу, яка складалася із 260 совєтських громадян, які виконували в амбасаді в Москві і в ленінградському консуляті другорядні роботи, без яких, однак, не може обійтися жадна амбасада, якщо вона хоче повністю функціонувати. Рівночасно з цією критикою головний речник Департаменту Чарлз Редман висловив сподівання, що цикл викидання дипломатів закінчився і тепер обидві держави приступлять до серйозного обговорення проблеми роззброєння, зокрема редукції стратегічної нуклеарної зброї, нуклеарних ракет з далеким і середнім засягом.

Совєтська амбасада у Вашінгтоні і консулят у Сан Франсіско затруднювали тільки приблизно 10 американських громадян, але Державний департамент не робив жадних висновків з цього, — заявив Редман, який, покликаючись на заяву державного секретаря Джорджа Шулца, картав уряд СССР за нетолерантність і дискримінаційне вживання цієї справи. „Очевидно, що ця справа буде в скорому часі полагоджена і відповідна кількість технічного персоналу буде послана до Москви, — заявив Редман, — але тимчасово амбасада опинилася в ізоляції і без жадної допомоги. Дохоплю до такої ситуації, що дружина амбасадора Артура Гартмана, Донна, була змушена особисто обслуговувати заздалегідь замовлених на розмову в амбасаді гостей".

Політичні спостерігачі кажуть, що Адміністрація президента Роналда Регена через процес викидання дипломатів, осягнула дуже багато. Майже всі головні шпигуни, агенти КГБ і ГРУ які поза дипломатичною службою керували чи займалися шпигунством на користь СССР, покинули країну і їх тяжко буде замінити, бо не так легко є сьогодні вишколити і пристосувати до англомовного світу нових агентів. Правдоподібно кажуть спостерігачі, тимчасово діятимуть другорядні люди, які дотепер не займалися шпигунством.

Покищо невідомо чи Уряд ЗСА має право заборонити американським громадянам працювати в совєтських установах в ЗСА, але Адміністрація буде пробувати ізолювати представництва Совєтського Союзу в цій країні максимальними заходами.

У Вашінгтоні і в Москві свідомі того, що зумисне викидання дипломатів за „шпигунство" може значно погіршити відносини між цими двома країнами і звести нанівець переговори про роззброєння. ЗСА пропонують відтепер „видворювати" тільки тих дипломатів, яким дійсно можна закинути несвімірну з дипломатичною працею діяльність, але в цьому випадку їх треба проголошувати небажаними особами і визначувати для них відповідний час для полагодження своїх особистих і урядових справ. Чи Москва погодиться і чи прийме також інші пропозиції Державного департаменту покищо не відомо.

Український Музей відзначить 1000-річчя Хрищення

Ню Йорк. — Український Музей у Ню Йорку відзначить 1000-річчя християнства в Україні виставкою великоформатних ікон з усіх територій України.

На куратора виставки запрошено Святослава Гординського, видатного знавця іконографії, автора книги „Українська ікона XII-XVIII ст.", яка появилася досі окремими виданнями у трьох мовах. Він теж відомий своїми монументальними працями в репрезентативних церквах Европи й Америки.

Український Музей обмірковує також можливість влаштування окремої виставки сучасного українського релігійного мистецтва. Така виставка мала б завдання показати живучість християнських ідей і традицій, як джерело для тем і надхнення наших сучасних мистців.

Мотря Томич репрезентуватиме журнал „Веселку"

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Молоденька Мотря Томич, якій тепер є 13 років, репрезентуватиме дитячий журнал „Веселку" на 14-му Балі української преси, що відбудеться в суботу, 25-го жовтня, в Рамада Інн в Іст Гановері, Н. Дж.

Мотря є донькою д-ра Нестора і Уляни Томичів з Флинту, Миш.

Мотря вчиться дуже добре в школі Поверс, бере активну участь у праці шкільного журналістичного клюбу, вивчає залюбки малярство, грає на фортепіяні, любить спорт, зокрема теніс і плавання, пише українські писанки, і цим усім особливо радує свою бабуню, проф. Ярославу Томич, доброго знавця-фахівця української літератури, яка — разом із батьками Мотрі, — дбає про те, щоб родинна традиція — відданість Україні, серед її внуків жила і набувала сили.

Мотря Томич

Тепер перед Мотрею завдання — якнайкраще зарепрезентувати журнал, що його вона і всі в родині, від найстарших до наймолодших, читають залюбки вже від раннього дитинства.

М. Лебідь виступить з доповіддю в Чикаго

Чикаго (н.н.). — Місцевий відділ Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби, середовище УГВР, влаштовує в п'ятницю, 7-го листопада ц.р., публічний виступ відомого політичного діяча, генерального секретаря закордонних справ Української Головної Визвольної Ради.

М. Лебідь доповідатиме на тему „Боротьба ОУН-УПА-УГВР в 1940-45 роках — очима учасника". Доповідь відбудеться в авдиторії собору свв. Володимира і Ольги на розі вулиць Овклі і Чикаго аве. Початок доповіді о год. 7:30 вечора.

На Філіппінах все ще неспокійно

Маніля, Філіппіни. — Пресові агентства і кореспонденти інформують із столиці Філіппін, що не зважаючи на настирливі і систематичні заходи президента Коразон Акіно спонукати комуністів скласти зброю і розпочати мирний діялог з урядом, комуністичні партизани число яких з дня на день зростає і досягло вже 16,000 вояків, час від часу нападають на урядові військові з'єднання і тим самим викликають незадоволення в урядових і військових колах.

Зокрема такій політиці замирення з комуністами противиться теперішній міністер оборони Хуан Понсе Енріле, який свого часу допоміг К. Акіно прийти до влади. Він каже, що уряд повинен встановити остаточний реченець закінчення переговорів і якщо комуністи не погодяться на переговори, або якщо й далі вбиватимуть вояків і мирних філіппінців, розпочати проти них війну на широку скалю з метою зліквідувати ребелію.

Не маючи виходу президент К. Акіно, взяла до уваги побажання військовиків і заявила кореспондентам, що вона скоро проголосить реченець закінчення переговорів і поставить передумову для комуністів, щоб вони склали зброю і включилися у мирну відбудову демократичних свобід й економіки на Філіппінах, або взяли на себе консеквенції з безвихідного становища і не дивувалися коли уряд виповість їм формально війну.

Політичні спостерігачі кажуть, що заява К. Акіно, яка була зроблена правдоподібно під тиском міністра Енріле викликала у політичних колах деяке здивування бо такі заяви не ідуть з духом її політики, завданням якої є шукати замирення з усіма політичними партіями і групами за всяку ціну.

З другої сторони кажуть спостерігачі, К. Акіно не може позволити собі на поширення анархії в країні на вбивання комуністичними заколотниками молодих філіппінців, вояків урядової армії, бо це у свою чергу скріплює симпатії населення до колишнього президента Фердинанда Маркоса і його численних прихильників, які залишилися на Філіппінах.

Ю. Лободовський дякує за відзначення УММАН

Мадрид (УММАН). — Згідно з традиціями Могилянсько-Мазепинської Академії Наук, кожного року признається титул „поета-лавреата УММАН" одному з визначних письменників діяспори. До числа дотеперішніх „поетів - лавреатів" в особах Уласа Самчука, Яра Славутича, Наталії Лівицької-Холодної й інших, додано цього року ім'я заслуженого оборонця української справи перед чужинцями поета Юзефа Лободовського, першого неукраїнця, відзначеного дипломом лавреата.

В листі до Президії Академії Ю. Лободовський, дякуючи за це відзначення, подав вперше деякі дані про своє походження:

„Вважаю собі признання Українською Могилянсько-Мазепинською Академією Наук титулу 'поета-лавреата' за окреме почесне відзначення, зумовлене моєю поетичною та публіцистичною творчістю. Моє українське походження сягає непам'ятних часів. Відоме є те, що основник нашого роду після битви під Хотином оженився з польською шляхтянкою..."

Слід пригадати, що в розмові з проф. Ярославом Рудницьким у Мадриді в 1985 році поет із гордістю признався, що „походить із козацького роду з первісною назвою „Лобода", отже він насправді „Лобода-Лободовський".

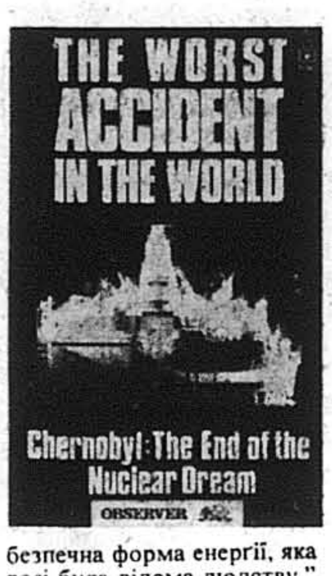
Під час цьогорічної церемонії надання йому звання „поета-лавреата" УММАН дня 28-го вересня в Манчестері, Англія, відчитано його есей про Симона Петлюру, та уривки з його поем: „Дума про Петлюру" й „Доччі С. Петлюри" в польській мові.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО В ТРЕНТОНІ

Трентон, Н.Дж. (Ю.М.) — Громадський Комітет Трентону закликає людей на відзначення Листопадового Зриву, яке відбудеться в неділю, 2-го листопада ц.р., в церковній залі української католицької церкви св. Йосафата, при 1195 Дуд авеню в Гамілтоні. Програма почнеться о годині 3-ій по полудні.

Появилася англійська книжка про Чорнобиль

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О.К.) — У англійському видавництві Гайнеман і Пенни появилася книжка-збірка статтей та інформацій журналістів та наукових дописувачів англійського поважного політичного журналу „Обсервер" під назвою „Найгірший випадок у світі. Чорнобиль — кінець нуклеарної мрії".

Шість авторів, дипломатичних кореспондентів, знавців дослідживання довкілля, аналітиків нуклеарної енергетики подають на 246 сторінках вичерпні інформації, про генезу побудови нуклеарної станції в Чорнобилі, про саме нещастя 26-го квітня 1986 року, про це як світ довідався про нього, а далі — про далекойдучі наслідки нуклеарної катастрофи, небезпеку радіяції для довкілля і причину довгих років засекречення і браку іформацій про розбудову нуклеарних споруд.

В окремому розділі подана історія нуклеарної зброї і енергії від 2-го грудня 1942 року, коли Енріко Фермі зробив своє відкриття нуклеарної сили. У вступі до цього розділу, в якому є також табеля всіх нуклеарних реакторів у світі, подано слова із промови британського міністра енергетики Пола Вокера, виголошеної точно місяць перед нуклеарним вибухом в Чорнобилі. Він сказав: „Нуклеарна енергія це найбільш безпечна форма енергії, яка досі була відома людству." Історія нуклеарного розвитку в СССР зреферована в окремому розділі, як і політичне підложжя переговорів на нуклеарному полі.

Для українських читачів зокрема цікаві інформації в розділі, що обговорює „трійливу спадщину". Автори доказують, як совєтські урядові чинники старались і далі стараються поменшити страх перед радіоактивністю у наслідок катастрофи і невідоме ще майбутнє потенційних жертв. Аналізуючи стверджения наукових і медичних знавців радіоактивности в Европі та Америці, автори подають, що евакуація населення з околиці Чорнобиля прийшла запізно, щоб охоронити людей перед небезпекою радіяції, а тим самим в майбутньому хворобі рака. Вони вказують на те, що совєтські урядові чинники самовільно піднесли висоту радіоактивности як нібито безпечної до 10 ремів на рік, що виносить 20 разів більше як дозволяють міжнародні договори. Вони теж пишуть про те, що уряд дивився через пальці на те, з-під прилавка продавано городину і інші заражені радіяцією продукти в Києві та інших частинах СССР, до яких зайшла хвиля радіяції з вибуху в Чорнобилі. Також звертають увагу на те, що не зважаючи на небезпеку, всюди відбувалися посіви і є певним, що жнива принесуть збільшену та небезпечну для здоров'я радіяцію.

Вказуючи на всі зусилля уряду СССР злегковажити наслідки катастрофи, автори книжки стверджують, що вершок захворінь на левкемію та інші роди рака припаде щойно за 20-30 років коли сьогоднішні совєтські провідники вже давно не будуть при житті.

Книжка „Найгірший випадок у світі" видана в Лондоні, Англія, і ціна її виносить 3 англійські фунти або приблизно 6 ам. дол. Адреса видавництва: **Pan Bocks Ltd. Cavaye Place, London, S.W. 10 9 PG, England.**

У СВІТІ

АДВОКАТ, ЯКИЙ ОБОРОНЯЄ американського летуна із зістріленого літака в Нікарагуа, оспорює легальність суду і документів представлених на суді сандіністами. Він показав судді іншу заяву підписану американцем Юджином Фазенфасом, у якій говориться, що його змушували до підписування різних заяв під час слідства і що тим самим слідчі і прокуратор порушували права людини, які повинні бути забезпечені за кожною людиною. Адвокат Енріке Сотельйо Борген запечив писання кореспондентів, що його клієнт був агентом американської Центральної розвідчої служби (Сі-Ай-Ей). Він підкреслив, що перу заяву про приналежність до Сі-Ай-Ей Газенфас підписав під тиском поліції.

ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ шестиденної візити в Китайській Народній Республіці і оглядин кількох китайських міст, королева Великобританії Єлисавета II відвідала Гонг Конг. У її привітанні взяло участь понад 600,000 осіб, між якими було багато молоді і шкільної дітвори. Королева і принц Филип були зачудовані перебудовою і модернізацією Гонг Конгу.

УРЯДИ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ Республіки і Португалії підписали договір на підставі якого португальське населення Макао перейде під зверхність Китаю, — заявив кореспондентам представник міністерства закордонних справ в Пекіні. Обидві сторони погодилися покликати до життя спеціяльну китайсько-португальську комісію, яка опрацює деталі переходу і визначить дату. Португалія визнала претенсії Пекіну до маленького острова Макао, біля Гонг Конгу, який був під португальською контролею від 1557 року. Як відомо, Великобританія погодилася віддати в 1997 році Гонг Конг під суверенітет КНР. Китайці й португальці покищо не визначили дати передачі Макао.

В АМЕРИЦІ

НА УРОЧИСТІЙ ЦЕРЕМОНІЇ, що відбулася перед Білим Домом, президент Роналд Реген підписав новий закон про податкову реформу, який заторкує життя практично кожного американця. **В церемонії взяло участь біля 1,500 представників Конгресу, Уряду ЗСА і ділових кіл Америки. В своїй остаточній формі підписаний Президентом документ має 879 сторінок. Проведення податкової реформи вважається головним внутрішньополітичним тріюмфом президента Р. Регена, який заявив на церемонії, що мова йде „не стільки про реформу, скільки про революцію". Ще півроку тому політичні обсерватори майже в один голос твердили, що ця ідея не має найменших шансів на успіх. Для того, щоб вдихнути в неї нове життя, Президентові довелося здійснити поїздку в 14 міст З'єднаних Стейтів.** Він витратив багато часу, переконуючи членів Конгресу в необхідності прийняття нового податкового закону, і в кінцевому підсумку здобув перемогу.

ПРЕДСТАВНИК ДЕРЖАВНОГО департаменту Чарлз Редман заявив, що американський Уряд пред'явив Совєтському Союзові позов у висоті 10 мільйонів долярів за затримки і перевищення запланованих витрат на будівництві нового приміщення амбасади З'єднаних Стейтів Америки в Москві. За словами Ч. Редмана, совєтським дипломатам не буде дозволено переїхати в нове приміщення амбасади СССР у передмісті Вашінгтону до того часу, поки не буде внесена сума позову.

ГАЗЕТА „САН ФРАНСІСКО Екземінер" повідомила про тайну зустріч директора Сі-Ай-Ей Вілліяма Кейсі і короля Савдійської Арабії Фагда. За словами газети, ця зустріч мала місце на покладі савдійської яхти біля побережжя Французької Рів'єри. В. Кейсі нібито просив короля Фагда надати фінансову підтримку повстанцям в Нікарагуа і Анголі, а також продати значну кількість нафти Південно-Африканській Республіці.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ оборони Каспар Вайнбергер висловив глибоке задоволення становищем союзників НАТО, які показали однодушність, не зважаючи на існуючі розбіжності в поглядах на деякі справи. Виступаючи на заключному засіданні групи нуклеарного плянування країн НАТО, що відбулося у місті Гленіґлс, Шотляндія міністер оборони Великобританії Джордж Янгер підбив її підсумки такими словами: „Ми стали свідками міцної і одностайної підтримки президента Регена і його політики". В спільному комунікаті, підписаному міністрами оборони країн НАТО, говориться: „Ми повністю схвалюємо програму, запропоновану американським Президентом, і вважаємо, що вона містить в собі передумови для досягнення історичного прогресу. Ми всебічно підтримуємо програму З'єднаних Стейтів Америки в справі освоєння космічного простору і створення оборонних систем, які не порушують умов договору САЛТ II".

ДО ЛОС АНДЖЕЛЕСУ для отримання нагороди за участь у правозахисній діяльності повинен був приїхати лідер заборонені профспілки „Солідарність" Лех Валенса, однак польський уряд не видав йому визної візи. Польська влада пояснила також, що не може дати гарантії, що Л. Валенсі буде дозволено повернутися до Польщі на випадок його виїзду. Виступаючи на пресовій конференції, речник польського уряду Єжи Урбан назвав Валенсу „вашінгтонською маріонеткою" і заявив, що економічні санкції країн Заходу лише зміцнили тісні зв'язки Польщі зі Совєтським Союзом.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Пропаґанда не вгаває

Пресове аґенство ТАСС інформує, що в багатьох місцевостях Совєтського Союзу, в тому числі і в Україні, бо про це звітували свого часу україномовні газети, проходять „антивоєнні мітінги та збори в рамках тижня дій за заборону ядерної зброї і солідарності з жертвами атомних бомбардувань". Збори і мітінґи часом перетворюються в демонстрацію „твердої рішимості зберегти землю від ядерної катастрофи, приборкати гонку озброєнь".

Очевидно, совєтські засоби масової інформації, не зважаючи на катастрофу в Чорнобилі і страшні наслідки нуклеарної радіяції, від якої в першу чергу терпить Україна, зуміла звернути вістря пропаґанди проти „західніх імперіялістів", які, мовляв, започаткували атомне озброєння і перші скинули атомові бомби на японські міста Гірошіму і Наґасакі.

„Наша країна, — говориться у пропаґандивних статтях совєтської преси, — робить усе можливе, щоб усунути ядерну небезпеку, яка загрожує людству. Як нам не обурюватися, бачучи, що Білий Дім, як і раніше, відповідає на мирні пропозиції СССР новими випробуваннями зброї масового знищення".

Совєтські мітінґовці при тому приймають резолюції з підтримкою „твердої позиції Компартії СССР та нашого уряду у питанні про взаємне роззброєння, готовість іти на нові, сміливі, реалістичні рішення заради зміцнення безпеки на планеті". Як звичайно водиться на таких совєтських мітінґах, учасники вирішують „ознаменувати тижневу вахту миру ударною працею — видобути понад план ешалони вугілля".

До генерального секретаря Організації Обєднаних Націй Гавіє Переза де-Куеяра звернулись наукові працівники, лікарі, письменники, представники численних творчих організацій, щоб він допоміг „приборкати Адміністрацію президента Роналда Реґена", бо, мовляв, вони „не уявляють собі глибини безодні, до якої підштовхує людство мілітаристський чад керівників ЗСА".

Совєтські газети пишуть, що „цілеспрямований, послідовний курс" СССР на врятування землі від термоядерної загрози з новою силою було підтверджено у виступах генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Ґорбачова у Владивостоці і Хабаровську.

Більше того, Москва заставила до своєї антиамериканської пропаґанди також сателітні країни і так звану Світову раду миру. Керівник профспілкової групи Мадярщини Ляшльо Тотт заявив, що мовляв, „усі чесні люди на землі знають, що СССР наполегливо і постійно прагне до міцного миру, до звільнення земної кулі від ядерної зброї".

Політичні спостерігачі і знавці підсовєтської проблематики звертають увагу, що не так воно є, як говориться у совєтській пропаґадивній кампанії. СССР насправді витрачає на озброєння, зокрема на нуклеарну зброю і технологію страшні суми грошей, приблизно від 14 до 16 відсотків щорічного національного прибутку. Отже на практиці більшість совєтської промисловости сьогодні вже працює для воєнних цілей, — твердять речники Інституту стратегічних студій в Лондоні.

Чи не гіпокризією можна б назвати совєтські заклики до миру і рятування землі від ядерної пожежі?

Совєтські писання про ліквідацію атомової зброї є клясичним прикладом дезінформації, що її СССР практикує вже десятиліттями. Ця дезінформація, особливо в останньому часі значно збільшилась, набрала деґенеративного характеру і перетворилася в урядовий обман. До того ж невідомо, для кого пишеться ця брехня, бо на Заході вже достатньо поінформовані про совєтський заговір й імперіялістичні апетити Москви у відношенні до вільного світу.

КОРАЗОН АКІНО, президент Філіппін, має клопоти не тільки з комуністами, але також з власними прихильниками. Вже від довшого часу її політику критикує міністер оборони ген. Хозе Понсе Енріле, а тепер проти її економічної політики і експериментів у сільському господарстві виступили фармерам, які у числі 23,000 прибули до Манілі і влаштували там велику антиурядову демонстрацію. Фармери протестують проти урядової програми розподілу землі на малі ділянки, щоб, мовляв, кожний селянин був забезпечений землею. Така політика, на думку спостерігачів і аналітиків, до решти знищить філіппінську економіку і зменшить доставу харчових продуктів з фарм до міст.

Михайло Кучер

ЕКОЛОГІЧНА КАТАСТРОФА В СССР

Злочинний совєтський уряд поневолює більш сотні народів, які тяжко терплять під червоним ярмом. Своєю нерозумною і деспотичною політикою совєтський уряд привів до екологічної катастрофи.

Життям окремої людини як і долею цілих народів не можна керувати цитатами так званих клясиків марксизму, які може дещо розуміли в ранньому капіталізмі, але не були готові і здібні керувати імперією.

Тепер Україну вдарила нуклеарна катастрофа. Вона підкреслила інші злочинні дії склеротичних мозків ЦК КПСС. Над величезною імперією, над долею більш як сотні поневолених народів нависла страшна наслідками екологічна катастрофа. Вона є наслідком невмілого керування економікою взагалі, а зокрема сільським господарством. Рільництвом в СССР керують не фахівці, не вчені, зрештою навіть не середньо нормальні люди, але партійна бюрократія озброєна не знавцями, а цитатами „клясиків".

Люди, які урядують у затишних кабінетах Москви і складають паперові пляни чергових „історичних з'їздів", не мають поняття що таке орна земля і як нею господарювати.

Екологічна трагедія у СССР почалася з „розкуркуленням" українського села і винищенням селянина, який розумів і любив землю. А хрест на сільському господарстві поставила насильна колективізація.

У половині 1970-их років Хрущов обіцяв перегнати в продукції ЗСА. Тепер це гасло перегонів не згадують. Хліба за кордоном СССР купує все більше.

На засіданні плянування промовляв Микола Байбаков і пробував пояснити господарську катастрофу Совєтського Союзу тим, що підсоння у СССР і орна земля гірші, як у ЗСА. Тому в СССР бракує збіжжя, а в ЗСА — надмір. Тим наївним арґументам заперечив проф. Ковда, голова всесоюзного Т-ва „Знання".

Він писав у „Комсомольській Правді", що орна земля у СССР — не гірша як в ЗСА, можливо дещо гірший біоклімат. СССР лежить більше на північ як ЗСА. Найбільша кількість врожайної землі належить СССР. Це „взірцевий чорнозем" і ми (СССР) маємо його 70 відс. загальної кількости. Тому причину загибелі совєтського господарства треба шукати деінде.

Переляканий ЦК КПСС почав помпувати в сільське господарство великі гроші. Так у роках 1971-75 цей вклад виносив 131.8 мільйона рубля. Такі великі гроші поганого становища ніяк не поліпшили.

З гуком завалилася акція освоєння цілини. Тоді кремлівські нездари звернули увагу на нечорноземну частину земель центральної Росії. І тут ЦК знову зробив катастрофальну наслідками помилку. Замість того, щоб збільшити врожайність вже існуючої орної землі почато висушення боліт. Тільки протягом 74-75 років висушено 1.2 мільйона гектарів. Наслідки були знову таки катастрофальні. Щоб висушити 30 гектарів боліт викопано канал, довжиною у шість кілометрів. Ширина каналу 30-40 метрів плюс насипи по боках також 30-40 метрів ширини. Таким чином змарновано 36 гектарів справді чудових сіножатей, щоб отримати 30 гектарів неврожайної землі. Як наслідок понизився позем ґрунтових вод і висохли тисячі гектарів уже орної в минулому врожайної землі.

Совєтське злочинно некомпетентне керівництво руйнує біологічну рівноґаґу в природі і викликає шкоди, які вже не можна направити. Злочинне втручання у природу приносить такі шкоди, які досі викликала тільки війна. В дійсності люди не розуміють екологічної катастрофи, або її розміри і значення. Коли розорану цілину Казакстану і Алтаю, яка століттями служила випасом худобі, вітер, який там чомусь називають „афганським", видмухав 30 сантиметрів врожайної землі і порох заніс аж до Києва — розорані степи обернулись у пустелю.

Також з незрозумілим ентузіязмом почато будувати величезні збірники води — штучні озера і моря. Ця акція рівнож обернулась у нещастя. Знищено сотні сіл і міст. Втрачено сотні тисяч гектарів врожайної землі. Обернено в болота колись нормально сухі землі. Вибудовані великими коштами збірники води, обернулись у смердячі болота, зарослі водяними рослинами.

А що сталося із славними степами Ставропільського краю, де починав свою фантастичну діяльність Ґорбачов. Від 1946 року по 1969 рік там загинуло 753,000 гектарів озимини. В ряді місцевостей повітряна буря вдмухала цілу верхню верству землі.

На Заході з незрозумілим ентузіязмом зустріто нового генерального секретаря, до того ж і „молодого", 56 років вже й не така молодість.

У році 1990 — знову „історичне рішення" — совєтське сільське господарство має дати 250-255 мільйонів тонн збіжжя. Нормально як мінімум на душу населення має припасти одна тонна збіжжя, очевидно річно. Виходить, що ця програма мінімальна. Але і таку як осягнути? „Молодий" Ґорбачов знайшов незвичайно зручний вихід — треба більше і краще працювати.

Смерть панує над СССР з того часу коли до Росії, тоді ще до Петербурґу, з чужини повернув маніяк Ленін, якого екзальтовані дами у величезних, тоді модних капелюхах вітали на залізничому двірці квітами і сальоновими усміхами.

Нуклеарна Чорнобильська катастрофа в СССР — не перша. Совєтський вчений Лев Тумерман, тепер в Ізраїлі, згадує свою подорож у південній частині Уралу 1960 року. В одному місці він побачив знак на дорозі, який наказував подорожнім, щоб на дальших двадцяти милях не затримувалися і їхали якнайскорше.

З обох боків шляху, далеко як бачить око, лежала порожня спустошена земля. Ані села, ані селища, ані міста. Жадної ознаки життя. Тільки комини знищених домів. Не було дерев, тварин, звірят чи птахів. Не

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про вигоди і пригоди

Які ми вже всі розпещені тими вигодами, що їх приносить нам тепер технологія і які ми безсильні, як їх раптом не має.

Колись ми жили і якось зовсім добре давали собі раду без електрики, без радіо і телевізора, без авта із десятками автоматичних ґудзиків, без машини до миття і прання, сушарки до волосся чи дверей від ґаражу, що автоматично відчиняються.

Сьогодні це все — невідкличні засоби до життя, без яких ми почуваємося немічні, загублені та ще до того подразнені до краю, наче діти, яким відібрали улюблену забавку.

Цю нашу залежність від засобів технології відчуваємо дослівно на кожному кроці, а коли перестане ділати одна чи друга „машина", ми справді не знаємо, як давати собі без неї раду.

Пригадується як ремствували минулого року мешканці Лонґ Айленду, коли після ґураґану Ґльорії залишилися вони декілька днів без електричного струму і телефонів. Деякі навіть зовсім поважно думали судити електричну та телефонічну компанію, що, довго направляючи знищені споруди, причинилися до їхніх невигод. Бо якже так більше як один день жити без холодільні, без огрівання, електричної печі до варення чи телевізора.

А скільки разів уже довелося нам переживати „трагедію" молодих наших дівчат, які, приїхавши на пластовий табір у горах, були справді обурені, що там ніяк неможливо уживати електричних сушарок до волосся, що — незалежно від температури і погоди, — мусить кожного дня бути вмите.

Ми навіть потрапимо бути лихі, коли приглядаючись з ліжка програмі на телевізії, нагло перестане працювати ручний автомат, яким навіть не встаючи з теплої постелі, можна змінити станції.

Часом, однак, коли нагло перервуться вигоди нашого теперішнього щоденного життя, приносять вони більше, чим хвилеве невдоволення.

Минулого тижня ми пережили таку пригоду, що невідомо було чи сміятися чи хвилюватися. Нагло і несподівано автоматичні двері до ґаражу, що відчиняються при ддпомозі електричного струму, відмовили послуху і ми, маючи десятки обов'язків та призначених на означену годину побачень, не могли видістати з ґаражу авта, а з тим і їхати куди треба. Ось і уявіть собі, стоїть безсильно самітна жінка, а двері не хочуть рушитися ані на один інч! Беремо книжку із описом цієї технологічної машини і читаємо, що завжди можна двері відчинити ручно, потягнувши лише шнурок з червоною ручкою. Найти його не було штука, але тягнули ми його як ріпку у Франковій казці, без найменшого висліду. А час ішов... а з ним втікали всі побачення і реченці. Пішли в рух телефони до технічно вишколених членів родини. Всі вони запевняли, що тут допоможе „лише потягнути за мотузок", а якщо у нас немає сили тоді треба „покликати з вулиці якогось мужчину". Але як це зробити — нам ніхто не порадив. Після довгих годин чекання і шукання вкінці найшовся знайомий із іншої місцевости та двері відкрилися, як до Сезаму. А це все не було б конечним, коли б у нас були лише „звичайні" двері, які підноситься одним порухом руки.

Коли ми, однак, опісля розповідали свою пригоду, кожний із знайомих зразу „мав у кишені" якусь особисту історію зв'язану із „вигодами" технології. Одному такі автоматичні двері впали на саму середину авта, інший розказував як вікна в авті, що відкриваються „автоматично" затялися під час великого буревію і залишилися відчинені. І так подорожні промокли до нитки, хоча були в середині авта. А в нашій редакції пригадали, як то під час останньої Конвенції УНС у нашій друкарні перестали працювати друкарські машини і всі ми стояли безрадні, не маючи можливости видрукувати числа, на яке нетерпеливо чекали делеґати в Дітройті.

Отже показується, що всі ці вигоди, якими тепер розкошуємося та які так облегшують життя і працю, це дуже сумнівні вартості і може, „на кожний випадок", треба вміти собі порадити навіть, коли їх раптом забракне або коли вони з тих чи інших причин відмовлять нам... послуху.

О—КА

М.Л.

ПРИЧИНИ ПРОВАЛУ ЗУСТРІЧІ В РЕЙКЯВІКУ

Безрезультатна зустріч на вершинах президента ЗСА Роналда Реґена й генерального секретаря КП СССР Міхаїла Ґорбачова стали об'єктом численних коментарів та менш чи більш вдалих здогадів про причини чому керівники двох великодержав не могли до нічого договоритись. У цьому потоці коментарів не знаходимо однак дійсно переконливих арґументів і користь тієї чи іншої причини чому зустріч закінчилась невдачею. Чи можливо було б собі уявити, що дійсної причини досі не виявлено? Постараємось над такою можливістю застановитись.

Із заяв Реґена і Ґорбачова виходить, що причиною провалу було непоступливе становище Президента, коли йдеться про право ЗСА вести досліди й, коли вони покажуться вдалими, розбудувати оборонну систему цієї країни проти міжконтинентальних ракет (як і ракет далекого засягу, випущених із підводних човнів), заряджених багатьма нуклеарними головками. Система ця — Ініціятива стратеґічної оборони (СДІ) передбачає запущення у понадземні простори відповідних апаратів, що були б спроможні радіоактивними променями знищувати міжконтинентальні ракети, заряджені багатьма нуклеарними головками, заки вони досягнуть свою ціль. Рівночасно із ствердженням права Америки на розбудову й застосування цієї оборонної системи, запропоновано було поступове зменшення арсеналу нуклеарної зброї і остаточне виелімінування її з ужитку, як зарядів у ракетах. Є це далекойдуча пропозиція, що мала б довести до заборони вживання нуклеарної зброї взагалі, подібно як сталось із трійливими газами після Першої світової війни.

Чи міг СССР прийняти таку далекойдучу пропозицію на шляху до роззброєння світових потуг? Відповідь: ні. Стільки ж і сказав Ґорбачов і інші речники уряду й партії. Між причинами, що вони їх вираховують, як такі, що спричинили безрезультатність розмов на вершинах, не згадують вони найважливішої причини. Про неї мовчить і американська сторона. А причиною цею, на мою думку, є — китайська загроза для СССР. Потуга, що терпить від перенаселення, а рівночасно має централізовану систему правління й є в посіданні „месіяністичної ідеології" (китайська відміна комунізму) по своїй природі є серйозною загрозою для всіх сусідів. У минулому людства можна знайти багато прикладів такої комбінації факторів, які доводили такі подібні потуги до імперіяльної експансії. Китай, в додатку, посідає свій власний нуклеарний арсенал (і не бере участи у переговорах про нуклеарне роззброєння!) і межує із СССР на довжині декількох тисяч кілометрів.

Можна собі уявити, що за страх мусів був опанувати Ґорбачова й його дорадників, між якими мусіли бути спеціялісти воєнної стратеґії, коли вони почули пропозицію Президента Америки про поступове заморожeння нуклеарної зброї включно аж до виключення її, головно в ракетах, з арсеналів збройних сил сучасних світових потуг. Без офензивної і дефензивної нуклеарної зброї, головно без ракет на близьку віддаль (тактичного їх застосування так у випадку нападу, як і оборони) і міжконтинентальних ракет з багатьма нуклеарними зарядами (стратеґічного їх застосування, наприклад, у випадку запобіжної війни, як і випадку відплатного удару після нападу противника, читай: (Китаю), СССР не всилі був би оборонити себе від нападу Китаю. Готовість Ґорбачова зменшити розташування ракет близького засягу в Европі й рівночасно їхній перенос на терени азійської частини СССР є дуже симптоматичним і, бодай частинно, потверджує запропоновану тут гіпотезу.

Саме це пов'язання президентом Реґеном справи нуклеарного роззброєння із ініціятивою „зоряних війн", як популярно називають Ініціятиву стратеґічної оборони, дало можливість Ґорбачову „врятувати" арсенал нуклеарної зброї СССР, правда, коштом провалу переговорів із ЗСА на вершинах, але без потреби виявити дійсну причину такого кроку, а причина ця: страх, навіть панічний страх, перед загрозою Китаю.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ Організації Об'єднаних Націй знову заапелювала до В'єтнаму, щоб він вивів свої окупаційні війська з Камбоджі і тим самим закінчив неправну окупацію тієї країни та дав можливість камбоджійському народові самому вибрати собі політичну систему правління. За резолюцією голосували представники 115 країн, проти 21, а 13 стримались від голосування, або не були присутніми на залі. Совєтський бльок держав голосував, очевидно, проти резолюції, бож нема де правди діти, в'єтнамські комуністи окупували Камбоджу за згодою і підтримкою Москви. В'єтнам послав свої війська до Камбоджі в 1978 році. Тепер у тій країні перебуває понад 100,000 в'єтнамських вояків на яких спирається комуністичний режим, встановлений з підтримкою Ганою.

Ганна Черінь

САРКОФАГ

II.

У середині серпня закінчились жнива. Про те, як поводились із заражених збіжжям, ніде не повідомлялось. У звітах обмовчували Київську область і Білорусь. Як і раніше, киянам радили не їсти „дарів лісів", а в куховарських приписах зазначено, що гриби треба відварити, а відвар вилити геть, бо та вода містить отруту. Вперше це чую! Досі відвар грибів вважався найкращою приправою для борщу.

Дня 14-го серпня відбулася славна Віденська Конференція МАҐАТЕ, на якій було розглянено 382-сторінковий звіт совєтської делеґації, зі схемами, діяграмами й вірогідною статистикою. Західні вчені були настільки вражені цією відносною одвертістю, що й не додивлялися пильно, що в звіті правда, а що маскування: СССР пішов на тактику „щирости", щоб здобути співчуття й відхилити обвинувачення — і своєї мети досяг. Лежачого не б'ють, а навпаки, пропонують йому допомогу.

Тим часом покарали виключенням з партії ще двох „винуватців": керівника Союзатоменерґо Веретеннікова і керівника Ґоловного комітету міністерства середніх машин Куликова (ще двох росіян через тин перекинули!)

„Правда" за 18-те серпня надрукувала рубрику „Болить душа за Чорнобиль". У ній наведені листи читачів: якийсь читач із України (імени не названо) пише, що Київ живе напруженим нервозним життям, отож в таких обставинах належало б давати щоденну інформацію про стан Чорнобиля, а її бракне. Тому в місті — неспокій і поголоски. Батьки тривожаться, чи зможуть діти повернутися з таборів на початок нового навчального року, чи лишаться на півдні зимувати... Деякі евакуйовані, що віддали свій дім, скаржаться, що з дверей зірвано замки і все перевернуто.

Осмілівши після підтримки на Віденській конференції генсек Ґорбачов пішов у контрнаступ. 19-го серпня „Правда" опублікувала заяву Ґорбачова, що СССР продовжить односторонній мораторій атомових випробувань до кінця цього року. Але, — скаржився Ґорбачов, — ЗСА продовжує нуклеарні вибухи. За обрахунками Ґорбачова, вибух атомового заряду рівняється трьом Чорнобилям. Не знати, як він це обрахував, коли ж західні науковці обрахували силу Чорнобильського вибуху розміром атомових бомб у Гірошімі й Наґасакі разом.

Услід за Віденським звітом, міністер А. Петросянц дав конференцію для своїх і чужих кореспондентів, де повторив тези Віденської конференції. Петросянц вказав, що задовільна праця реактора від 1983 року привела до „благодушности" й недбальства. Коли 26-го квітня реактор мав бути спинений на ремонт, охолодження виключили, а реактор ще не спинили й він працював ще майже два дні, що й призвело до аварії.

Дня 1-го вересня 1986. Газети України надрукували статтю про початок нового навчального року, із світлинами радісних школярів. Діти йдуть, несучи під пахвами підручники російською мовою, й їдять на вулиці морозиво, як доказ нормального рівня радіяції.

Академік В.А. Леґасов у „Правді" за 5 вересня пробує ще й науково пояснити причину катастрофи: „Основна причина — дефекти у взаємодії людини й техніки". Воістину геніяльно! Техніка винна! „Дуже грубі помилки, — розвиває свою думку учений. — Але і техніка не потрапила стримати операторів".

Дня 31-го серпня у Кишиневі, в Молдавії, був страшний землетрус. Були сотні жертв, а серед них і деякі чорнобильці, що їх лиха доля закинула аж сюди...

А тим часом у Чорнобилі зводили монументальний саркофаг, як то в російськім жарґоні кажуть, „ґроб с крышкой". Коло Чорнобиля для цього збудували три бетономішальних заводи, бо довозити бетон здалеку незручно. Заводи продукують 5,000 кубометрів бетону щоденно. Коло самого реактора працюють три роботи, але їхні акумулятори ввесь час розряджуються... Стіни саркофага досягли 60-метрової висоти. В стінах прокладена система теплообміну й притоку повітря, фільтри. З цих інформацій виходить, що реакція всередині саркофага йтиме ще далі, і отруйне дихання цього змія й далі душитиме життя. У вересні заплянoвано закрити дах, але повідомлено також, що при Чорнобилі будується ще один бетонний завод, що зможе працювати взимку (виходить, ці три заводи, що побудовані дотепер, якісь такі, що взимку не можуть працювати? А також виходить, що хоч покладуть дах, то сподіваються провалу, бож і не даремно будують ще один завод).

Дня 18-го вересня відвідав свій покинутий дім письменник О. Левада. Скрізь моторошна тиша, — розповідає Левада. Птахи кудись позникали. Все позаростало високими, густими бур'янами. Не обійшлось без пограбувань — патрулювання було „не зразкове". Пограбовано будинок О. Левади і його сусідів. В кінці вересня почалися гарячкові сподівання — що ось закінчиться робота по ізоляції 4 -го бльоку. Голова Ради міністрів УССР Б. Щербина порівняв цю бетонну захорону з „коронкою на хворий зуб". Порівняння невдале. Спецкор „Правди" Ґусєв знайшов кращий відповідник: скафандр. Але таки „саркогаг" підходить краще. От тільки справжній саркофаг герметичний, а Чорнобильська могила — з віддушинами й фільтрами.

„Красная звезда" за 6-го жовтня повідомила, що при роботах у Чорнобилі відкопано склад мін з Другої світової війни, що міг теж зірватися. Для знешкодження викликали військові інженерні частини.

Нарешті „Ізвєстія" за 3-тє жовтня повідомили, що 1 жовтня, о годині 16:45 „ожив перший енергобльок. Праця пішла з перебоєм: одна із захисних частин виявилась дефектною. Замінити її забрало 15 хвилин, але реактор стояв два дні, поки пустили знову."

При відновленому реакторі працюють змінами: п'ять днів праці — шість днів відпочинку. Сплять у гуртожитках, при чому на всіх не вистачає ліжок, так що часом на одній „розкладушці" сплять двоє. Як сповіщають „Ізвєстія", другий реактор також готовий до праці, а третій готується. Залиті новим бетоном площі й хідники, а сині ялини, що тимчасово були пересаджені, вже ростуть на своєму старому місці.

Кінець.

Посвячено погруддя на могилі Ю. Ревая

Гемптонбург, Н. Й. (РСГ) — Тут у суботу, 11-го жовтня ц.р., на українському католицькому цвинтарі св. Духа стемфордський єпископ Василь Лостен в асисті о. ігумена і генерального вікарія Патрикія Пащака, ЧСВВ, о. шамбеляна і миттрата Еміліяна Манастирського, о. шамбеляна Петра Федорчука і о. Івана Кащака посвятили погруддя на могилі св. п. Юліяна Ревая, колишнього прем'єра Карпатської України, який відійшов у засвіти 30-го квітня 1979 року.

Секретар Карпатського Дослідного Центру ім. Юліяна Ревая, д-р Василь Вереш, господар цього святкування, подякував Владиці й отцям за посвячення погруддя і пам'ятника, і запросив усіх присутніх на спільний полуденок до поблизького ресторану „Бул Інн".

Під час посвячення погруддя на могилі Юліяна Ревая.

Там у гостинній атмосфері при спільному обіді д-р В. Вереш попросив до слова проф. д-ра Петра Стерча, голову КДЦентру й голову Організації Державного Відродження України, який у своїй промові запізнав присутніх з пройденим життєвим шляхом Юліяна Ревая як вчителя, посла до чеського парляменту й прем'єра Карпатської України. Св. п. Ю. Ревай розбудував у Карпатській Україні українське шкільнцтво, кооперацію, піклувався своїм народом, ніс йому допомогу на економічному, а як став послом, і на політичному відтинках. Під час віднови Карпатської України Покійний, як і всі інші члени тодішнього державного правління, співпрацював з ОУН під проводом полк. Андрія Мельника, й свого зобов'язання Покійний додержувався до кінця життя.

Владика Василь Лостен дав характеристику Юліяна Ревая, підкреслючи, що Покійного прем'єра вибрав нарід всенародним демократичним голосуванням. Покійний був взірцевим християнином і працював ціле життя, щоб ми були з'єднані, бо в єдности сила народу, якої нам так дуже під цю пору потрібно.

Д-р Іван Сєрант — касир Української Федеральної Кредитової Кооперативи в Ню Йорку, дав огляд 25-річної праці Ю. Ревая на пості президента Кредитівки. Завдяки його невтомній праці й знанню наша Кредитівка збільшила чисельно членство й грошовий вклад.

Йосиф Лисогір — директор Українського Інституту Америки, дав вичерпний перелік праці Ю. Ревая в Українському Конгресовому Комітеті Америки, Українському Інституті Америки й Комітету побудови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінгтоні. На всіх згаданих постах як директор тих установ Покійний виконував свої завдання з посвятою і знанням проблем. Його зв'язки з американським культурним світом, а головно з директором Метрополітального Музею, допомогли мистецькій комісії вибрати найкращий проєкт пам'ятника Т. Шевченка. Й. Лисогір співпрацював з Ю. Реваєм від 1950 року аж до його несподіваної смерти в УІА 30-го квітня 1979 року.

Петро Мельник — голова демократичного клюбу в Ґлен Спей, у своєму слові згадав про співпрацю з Реваєм, який своїми вказівками і порадами допомагав П. Мельникові в його тодішніх радіо-телевізійних програмах в Ню Йорку.

Д-р Мирослав Клюфас у своєму виступі згадав про любов Ревая до українського друкованого слова й нашого мистецтва. Д-р М. Клюфас за порадою Ревая і його поміччю влаштував в Українському Інституті Америки виставку видань українських авторів Пряшівщини, а опісля та сама виставка була в Пітсбурґу для тамошніх карпатських русинів. Книжки й картини церков Лемківщини, бесідник передав до музею у Стемфорді. Він вдячний єпископові Лостенові, який виявив велике зрозуміння до збереження нашої минувшини, бо багато з цих церков на Лемківщині вороги знищили.

Господар того прийняття, д-р Василь Вереш, подякував духовенству, представникам організацій і приятелям Ревая за їх участь у цьому святкуванні, а о. Патрикій Пащак, ЧСВВ, провів молитву, закінчуючи цей небуденний день в історії Карпатського Дослідного Центру ім. Юліяна Ревая.

Погруддя Ревая випрацював мистець Микола Голодик за вказівками мистця Святослава Гординського ще за життя Покійного.

КДЦ вирішив видати обширні довідки про чотирьох найвизначніших синів Карпатської України: о. шамб. д-ра Августина Волошина, Юліяна Ревая, д-ра Степана Росоху й проф. Августина Штефана.

Екологічна...

(Закінчення зі стор. 2)

було людей. Не було нічого.

У тому районі стався нуклеарний вибух десь зимою у 1957-58 роках. В центрі трагедії було місто Кіштим, де продукували плютоній, потрібний для виробу атомової зброї. Москва катастрофу затаїла. Засекречений катаклізм виявився 1976 року. Трагедію описав совєтський біолог Жорес Медвєдєв, що живе в Англії. Нагромадження радіоактивного матеріялу допровадило до виладування тепла і могутнього вибуху, подібного до вибуху вулкану. Територія вибуху рівнялася площі Ню Йорку.

Захід не повірив повідомленню Медвєдєва і він почав шукати доказів у совєтській пресі. Совєтські вчені обережно писали про затрусєння озер, полів і лісів. Тільки не писали звідки взялося оте затрусєння.

У 1979 році американські вчені зауважили зникнення з совєтських мап біля тридцяти населених пунктів в районі Кіштима. Там побудовано цілу систему каналів, щоб оминути отрусну долину річки. Совєтська влада загнала на затрусну землю тисячі в'язнів. Вони жили в дерев'яних бараках і майже всі вимерли від радіяції. Вони засипали грубою верствою піску мертву знищену радіяцією землю.

Після вибуху совєтська влада евакуювала всіх хліборобів, знищила їхні будинки, а цілу мертву територію оточено кільчастим дротом..

ПІДРУЧНИК ДЛЯ НЮ ЙОРКУ

В інформації про появу третьої частини підручника для середніх шкіл про Великий голод слід виправити, що це підручник для стейту Ню Йорк а не Ню Джерзі, як помилково надруковано у числі з 24-го жовтня 1986 року. — Ред.

У 100-ліття Статуї Свободи

Фестиваль в Ню Джерзі

Поклін Свободі, яку символізує відновлена столітня статуя французького роду на американських водах, був провідним моттом цьогорічного фестивалю етнічних груп стейту Ню Джерзі, що відбувся 6-го і 7-го вересня ц. р. в Парку Свободи біля Джерзі Сити. В устійненім вже роками офіційнім церемоніялі брали участь губернатор Том Кейн, секретар стейту Джейн Бирджіо, посадник міста Антоні Куччі та члени стейтової етнічної ради.

Серію промов і привітів попередило заприсяження нових громадян Америки, що вже увійшло в традицію фестивалю. Цього року заприсяжено 200 нових еміґрантів, що прибули сюди із островів (кубинців, домініканців, гаїтянців й інших) та із Далекого Сходу (корейців, в'єтнамців, філіппінців і ін.), на це історичне побережжя, де давніше мільйони европейських виходців починали нове життя, перейшовши гієну „Острова Сліз"— Еллис Айленд, тепер так ідеалізованого.

Етнічне обличчя стейту Ню Джерзі, знаного із національної різнородности (понад сто етнічних груп, біля 25 відсотків населення), міняється, доповнюючись в останніх роках характеристичними рисами інших рас. Видно це було й у калейдоскопі різнонаціональних виставок, де появилися експонати нових культур, а також у харчовій секції, де до відомих уже етнічних присмаків долучилися нові екзотичні запахи.

Офіційне отворення фестивалю почалось дефілядою національностей на чолі із оркестрою 50-ої дивізії і почесною сторожею із прапорами.

Українська група маршувала під проводом Володимира Янова, голови Стейтової Ради, в такому складі: Дарія Степаняк, Анна Процюк, Альбіна Луцишин Анеля Миґаль, Іванна Кононів, та чисельний гурт членок 71-го Відділу СУА з Джерзі Сити під проводом довголітньої голови Галини Білик, напереді із Тамарою Сиби, донькою членки СУА, у народному строї із прапорцем.

Синій транспарант з написом „Українці" (роботи Федора Луцишина) та таблиця Відділу СУА і великий український прапор ідентифікували українців стейту перед багатотисячною чужинецькою публікою.

Учасники української групи під час дефіляди Національностей в Парку Свободи у Джерзі Сиві; спереду Тамара Сиби в першій трійці (посередині) голова 71-го Відділу СУА Галина Білик.

(Фото Ф. Луцишина)

Виставки

Українська група, маючи до диспозиції кілька столів (завдяки ввічливості Югана Саймонса, координатора етнічного бюра, нашого естонського приятеля)—могла добре запрезентувати різні прояви української культурної спадщини. Союз Українок влаштував першого дня два столи з предметами народної творчости, коло яких дежурували: Галина Білик, Анастазія Сиби, Оля Тізьо, Маруся Куций, Ніна Ковбаснюк, Христя Кахнич, Катруся Коць, а продажею печива завідували Галина Гаврилюк, Стефанія Мацах і Галя Броварна (можливо ще більше членок було між публікою).

Об'єднання Жінок ОЧСУ дали виставку народного мистецтва, сполучену з показами писання писанок і вишивання. На протязі двох довгих днів Дарія Степаняк Нуся Вох і Марія Галущак не лише давали пояснення про українське народне мистецтво, але й подавали інформації про Україну і її сучасне політичне положення, пояснювали, а то й спростовували мильні коментарі.

Ще була виставка книжок видань УНС „Українського Тижневика" й інформативних брошурок, яку влаштував Андрій Кейбіда, член етнічної ради і майстер церемонії на першому дні фестивалю. Дижирувала при цьому станку Геня Кейбіда. На столі Стейтової Ради виставлено мапи України, а про найновішу нуклеарну трагедію інформувала спеціяльна брошурка і супровідна мапа із околиць Києва та містечок Чорнобилю і Прип'яті, положених над річкою Прип'ять, що лучиться з київським водосховищем на Дніпрі.

При нагоді міжнаціональних фестивалів варто заглянути на чужі столи і провірити інформативні брошурки на других слов'янських столах, де не раз є неточні або неправдиві відомості про українців. От у брошурці про народні закарпатські танки (на окремому карпато-руському столі) історично-політична інформація оминає період національного відродження Закарпаття. А знову ж у брошурці „Слов'яни поміж нами", авторства Михайла Новака (це передрук із „Рідер Дайджест", серпень 1986), в групі слов'ян українці фіґурують як „карпато-українці". Михайло Новак, словацького роду науковець, автор знаної книжки: „The Rise of the Unmeltable Ethnics' (The MacMillan Co., N. Y., 1971), міг би краще знати назви слов'ян. Але й у цій книжці, на яку так часто інші покликуються, на стор. 46 у групі „слов'ян" вираховує лише „рутенців". Неточний він і у ділянці церков в ЗСА, вичисляючи Греко-Православні церкви із бульбястими банями, а про українські православні і католицькі церкви у традиційному українському стилі не згадує.

Дводенний фестиваль пройшов з великим успіхом, втішаючи публіку різнорідними і барвистими сценічними продукціями на соняшній площі, якими першого дня проводив Андрій Кейбіда, зручно переплітаючи вставками про ролю і заслуги Америки для еміґраційних рухів у світі, та про можливості, які відкриваються для все нових еміґрантів, яких по цьому боці Атлантику від сто літ зустрічає велична статуя „Свобода".

Програми у Мейплвуді

Українські мешканці Мейплвуду мали нагоду брати участь у етнічному вечорі з нагоди столітніх святкувань, що відбулися у міській залі 10-го вересня ц. р., який відбувся під назвою „Переживання мейплвудських іміґрантів і їх шлях до свободи". Довшу доповідь про початки еміґрації із східньоевропейських і південноевропейських країн мав Андрій Кейбіда. Він також говорив про перший етап української еміґрації до ЗСА, бо — хоча він сам тут народжений, але його батьки приїхали у 1910 році і поселилися в Ню Джерзі.

Про інший характер української еміґрації після Другої світової війни говорила Дора Рак, а проф. Ігор Зєлик дав коротку аналізу концепту свободи як соціологічного явища.

Про свої переживання говорили також промовці із давнішої еміґрації, жидівської і італійської, а полька розказала про трагічну мандрівку своєї родини до свободи із совєтського примусового табору праці у Сибірі. Програму доповнив фільм „Мрії про далекі береги" із невеселих переживань перших еміґранців на острові Еллис, а виставка архівних фотографій із життя давніх переселенців показала стиль їх життя у початках цього століття.

Церемонії у Мейплвуді, якими завідує окремий комітет століття (членом якого є Андрій Кейбіда), закінчаться балем „Свободи" 28-го жовтня.

Відзначування століття Статуї Свободи ще продовжуються у стейті Ню Джерзі, поки закінчаться 28-го жовтня, що є датою передання Статуї Свободи у 1886 році французьким урядом.

Тоді ще раз повторяться церемонії на острові Свободи, мабуть, з участю обох президентів Роналда Регена і Франсуа Міттерана, та у Парку Свободи на нюджорзькім побережжі. Також і школи плянують відповідні програми, щоб передати „Смолоскип Свободи" новій ґенерації напередодні другого століття.

Дора Рак

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАСС опублікувало повідомлення про те, що в Москві розстріляно Адольфа Толкачева, який займався шпигунством в користь З'єднаних Стейтів Америки і був агентом американської Центральної розвідчої служби (Сі-Ай-Ей). Поінформовані особи у Вашінгтоні кажуть, що Толкачева віддав в руки КГБ колишній службовець Сі-Ай-Ей американець Едвар Лі Говард, який тепер перебуває на статусі еміґранта в Совєтському Союзі і допомагає совєтам виловлювати агентів Сі-Ай-Ей.

УРЯД ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКОЇ Республіки дозволив совєтським дипломатам відвідати у шпиталі поранених совєтських летунів, що керували літаком ТУ-134А, який, попавши в бурю над територією ПАР, розбився над скалистими горами. У катастрофі загинув президент Мозамбіку Самора Машель і 25 інших осіб, які супроводжали президента. Уряд ПАР не втримує дипломатичних зв'язків з СССР, але за посередництвом іншої держави він дозволив совєтським дипломатам вступити на його територію. З дипломатами була також дружина совєтського пілота-інженера Владіміра Новосєлова, Надєжда. Раніше Новосєлов заявляв, що він особисто думає, що літак був збитий. Урядова комісія, яка досліджує катастрофу стверджує однак, що катастрофа наступила через помилку пілота і громовицю, яку Новосєлов прийняв за обстріл літака протилетунськими ракетами. Прем'єр-міністер Зімбабве Роберт Муґабе назвав президента Машеля, марксиста і симпатика комунізму, „героєм наших днів".

АМБАСАДОР ЗСА в Організації Об'єднаних Націй Вернон Волтерс, виступаючи на сесії Генеральної асамблеї сказав, що мир у Південно-Східній Азії можливий лише при умові, якщо СССР перестане підтримувати в'єтнамський режим, який окупував Камбоджу. За словами В. Волтерса, 140,000 в'єтнамських вояків, які перебувають у Камбоджі з грудня 1978 року, повністю забезпечуються совєтською зброєю і вирядом. Якщо б Совєтський Союз припинив цю допомогу, В'єтнам не мав би іншого виходу, як сісти за стіл переговорів з керівниками камбоджійських повстанців.

ПАКІСТАН ПОТРЕБУЄ американських літаків з апаратурою раннього попередження, бо в противному випадку він все почуватиметься загроженим совєтським і афганським летунством, яке вже не один раз порушувало територію Пакістану, — заявили речники уряду, які плянують висилку спеціяльної військової комісії до Вашінґтону на переговори з президентом Роналдом Регеном і секретарем Департаменту оборони Каспаром Вайнберґером, який минулого тижня, відвідуючи далекосхідні країни, зустрічався з пакістанцями в Ісламабаді. Біда тільки в тому, що Пакістан не хоче вживати вже готових американських літаків з радарами раннього попередження, а хоче, щоб ЗСА доставили йому тільки саму апаратуру, яку можна б пристосувати до пакістанських літаків. Речники міністерства оборони і закордонних справ заявили однак, що у в випадку поновного порушення території совєтськими літаками, Пакістан буде змушений звернутись до ЗСА щоб вони перебрали контролю пакістанського простору.

Дітройт вітав д-ра Р. Конквеста

Голодомор в Україні, який згадувано в Дітройті дуже часто був тут чи не на першому місці. Відзначено цю подію у нас і 1963 року. Запрошено конгресмена Чарлза Керстена з Міннеаполісу на головного промовця, який вславився в протимосковській акції у Вашінгтоні в комісії Палати Реперезентантів. Не всі були тоді однодушними. Деякі займалися „зустрічами" з нашими ворогами і не радо хотіли бачити посла Керстена. Урядові кола заявляли, що не беруть відповідальности за безпеку протикомуністичного промовця. Не дивлячись на це, патріотична українська громада Дітройту гідно згадала цю трагічну подію в Україні, так як завжди це робила перед і після того.

В політиці настала зміна. Уряд апробував Тиждень Поневолених Націй і настали спокійніші досліди над голодомором. За ініціятивою Українського Гарварду приїхав до нас для досліджень д-р Джеймс Мейс і дітройтська громада зустріла його як свого друга і сприяла його пильній роботі над голодом, що закінчилася успіхом. Гарвард вже видав кілька матеріялів на тему голоду в Україні. А оце тепер неначебто завершенням цієї акції Українського Гарварду, приїхав до нас учений, історик і публіцист д-р Роберт Конквест.

Вже задовго до його приїзду, з великою нетерпеливістю очікувала наша громада цього пропаґатора затаюваної правди про народовбивство, як вислід жорстокої колективізації комуністичної Москви в окупованій нею Україні.

Роберт Конквест написав багато праць на теми повоєнної Европи і справедливо оцінив при тому події в Україні. Став нашим приятелем, яких мало тепер є, і тому здобув собі українські симпатії. Виданням книжки „Жнива скорботи" ще більше затіснив зв'язки з українством в гльобальному розумінні, бо не тільки розкинені долею по світі, у діяспорі, але навіть українці під совєтською окупацією згадують явно і потайки виголодження семи мільйонів рідних по крові братів і сестер.

Існує вже досить велика література про голод в Україні. Одначе, об'єктивний, чисто науковий підхід д-ра Конквеста притягає увагу чужинецької читацької громади, яка сприймає беззастережно його авторитетні докази про український голокост. Появилися вже рецензії на його книжку в поважних англомовних журналах і популярних пресових органах. З надзвичайною цікавістю читається цю 412-сторінкову книгу про чорні діла Кремля, які діялися понад півстоліття тому, але вони виринають перед читачем виразно, відсвіжені автором, в яскравіших барвах, ніби це діється сьогодні. Так, бож і Чорнобиль підсилює величину трагедії. Крім описів самого голодомору, є в книжці також багато історичних даних про Україну, як самостійну державу, про високу давню культуру народу тощо. До написання цієї книги автор використав багацько джерел. 1,594 цитат із різних писань про голодомор. Це найкраще свідчить про велетенський вклад труду автора.

Ролю господаря і впорядника перебрав на себе вже існуючий на терені Дітройту Комітет Тисячоліття Християнства в Україні — Гарвардський Проєкт, головою якого є Ярослав Дужий. Залю Українського Культурного Центру заповнила українська громада. Багатьом охочим папасти на залю довелося повернутися додому, бо не було місць, але деякі з них, більш терпеливі, стояли в залі й на коридорах, щоб побачити і послухати мови знатного гостя. Зацікавленість, виявлена громадою, була понад сподівання впорядників, тим більше, що це був вівторок, 14-го жовтня ц. р., день, в якому такі імпрези майже не відбуваються.

Голова комітету відкрив вечір, привітав присутніх на залі священиків всіх церков метрополії Дітройту, і привітав окремо д-ра Р. Конквеста. Висловив радість з приводу створення трьох катедр українознавства при Гарвардському університеті, Наукового Інституту, Гарвардського Проєкту, що разом дало можливість присвятитися українській історії, літературі тощо. Це все завдяки активним професорам О. Пріцакові, І. Шевченкові й іншим ученим, що збагачують нашу науку та культуру. Визначні науковці світової слави університетів як Гарвард, Оксфорд, Кестон та інші видають наукові праці з правдивим насвітленням фактів про Україну. Вілліям Баклі не завагався показати на своїй програмі „Жнива розпачу" і вести дискусію на тему голоду. Знаний журналіст Гаріссон Солзбері у своїй книжці докоряє В. Дуранті і „Ню Йорк Таймсові" за промовчування голоду в Україні. Після цього короткого вступного слова, він попрохав відкрити цю небуденну зустріч молитвою, яку провів отець ігумен Бернард Панчук, парох церкви Непорочного Зачаття.

По вечері голова представив присутніх на залі політичних діячів метрополітального Дітройту і всіх членів комітету та просив д-ра Романа Шпорлюка представити д-ра Роберта Конквеста українській громаді. Р. Шпорлюк є професором університету Мишиґен в місті Анн Арбор. Він є також директором Центру для російських і східньоевропейських студій, автором багатьох наукових праць з історії Східньої Европи й активним членом української громади.

Проф. Шпорлюк подав зміст деяких творів Р. Конквеста і вичерпн біо-і бібліографію його. Було б добре, щоб проф. Шпорлюк свою студію про Р. Конквеста видав друком, щоб знала ширша українська громада про життя і творчість свого нового і доброго приятеля.

Треба подати хоч би коротко дані про книги з різних галузів від історії почавши, почерез репортажі і політичні трактати, аж до його поетичних творів. А всіх їх є понад 20.

Роберт Конквест це глибокий розум, вирізняється між своїми сучасниками публіцистичного світу в першій мірі великим знанням про колективізацію в Україні, він знавець хитрих і нерозумних потягнень Сталіна, а головно він вміє майстерно викривати перед світом незнані дотепер факти про голод, в часі якого загинуло понад сім мільйонів людей.

Гучними оплесками зустріли присутні д-ра Конквеста. Скромний з вигляду, милий в поведінці, безпретенсійний , пояснив, чому він аж по 50 роках взявся до того діла. Згадав про запрошення, яке одержав від проф. О. Пріцака, а також від УНІГУ взятися до справ голодомору і довести правду до відома всього культурного світу. В своїй промові він накреслив фантастичну деструктивну колективізацію, резистанс українського селянина, наступ комуністичного режиму на нескорених традиційно думаючих господарів, відбирання силою останнього зерна у людей, умирання з голоду дітей і батьків, тенденційні погляди і також твердження запрошуваних чужинних журналістів із заходу, творення „потьомкінських" осель для оказамилювання, холодна реакція дипломатичного керівництва, врешті про заперечування голоду совєтською владою. — Присутні слухали з великою увагою слова людини, яка захоплена своєю темою, з професійного становища блиснула вмілістю, докладним вивченням ситуації в Україні в 1932-33 роках.

Присутні на залі ще раз привітали д-ра Конквеста з традиційною українською вдячністю, повстававши з місць, коли він після промови відходив від пульту. Опісля були запитання із залі. Було їх з який десяток, на які доповідач докладно відповідав і цим доповняв свої думки до промови. Між іншим, треба згадати декілька його цікавих стверджень, яких не було у доповіді. А саме: на одне запитання із залі він відповідав так: що він не писав свою працю про голод в Україні для українців, „бож дехто з вас може знає більше, ніж я, але я писав для тих, які нічого не знають про голод, бо офіційна комуністична преса ввесь час замовчувала і заперечувала всі чорні діла своєї адміністрації". Під час запитань він згадав також про відбуті в Дітройті важливі конференції та розмови, які він мав в Клюбі преси з кореспондентами і представниками радіомовлень.

Питання із публіки ставили всі покоління української громади великого Дітройту, від найстарших віком до наймолодших. З уст молодшого покоління ми почули: „Мій дідусь був обвинувачений в куркульстві, так казав мені мій батько". Це і подібне до цього звучало чуттєво і відповідно подіяло на д-ра Конквеста, який збагатився ще на одну психологічну обставину, як велика українська громада Дітройту сприймає це й тепер трагедію голодової облоги України: Р. Конквест тут наглядно переконався також про прихильне відношення публіки до нього самого. А це найкраще міг він зрозуміти у спонтанних запитаннях, невимушених, щирих, які були поставлені йому.

Відтак голова комітету ще раз додатково подякував деяким особам, що причинилися до цієї зустрічі й просив отця пароха православної катедри св. Покрови, о. Нестора Столярчука, закрити офіційний вечір спогадів мартирології України молитвою.

Успіхи цієї зустрічі були ще і на іншому полі. Громада закупила негайно 175 примірників книжки і багато власників книжки одержали автограф. Книжок забракло і понад 50 осіб записалося на листу нових замовлень.

В гостині у домі Дужих, прощаючи гостя, Ольга Дужа запитала його, що він хотів би ще на прощання сказати нашій українській громаді. Д-р Конквест сів за стіл і написав на пам'ятку про своє перебування в Дітройті для української громади свій привіт. У вільному перекладі він звучить так: „теплий і творчий вечір разом з прекрасною українською громадою не буде ніколи забутим її гостем; я був дуже вшанованим і глибоко зворушеним. Воррен, 15 жовтня 1986 р. Роберт Конквест."

На кінець моя заувага щодо перекладу заголовку книжки Конквеста. Українська преса перекладає по різному слово „сорров" „Жнива розпачу, смутку, печалі, скорботи і горя". Це покищо дотепер тільки появилося цих п'ять термінів. Однодушности немає, і це дає деяким тему до дискусії. Всі ці значення є у словнику Григорія Голоскевича. Зате у київських теперішніх словниках зовсім немає слова „печаль", а тільки є „розпач", „смуток", „скорбота" і „горе". Німецька мова має одинадцять значень на слово „сорров", польська — тільки шість, українська мова найбагатша на значення смутку-печалі. М. Уманець (Комар) подає їх вісімнадцять (ст. 654), але він не має ще деяких як, наприклад, у нього немає „розпачі", „горя" і ще деяких, отже, було б понад двадцять. В російській мові є слово „печаль" і „горе", але російська мова не має зовсім „скорботи", „розпачу" та „смутку". Добре було б уодностайнити переклад „сорров", хоч би для назви лнижки Конквеста, яка тепер є актуальною. Можна б таки зупинитися мовознавцям над терміном „печаль" — дорогим словом наших козацьких предків і давніх часів народної словесности (Метлинський). Воно є у словнику Б. Грінченка. Про мовляє ще за тим, що поет О. Олесь, український клясик, назвав одну своїх збірок поезій „Кому повім печаль мою". Всі мовознавці дуже часто покликаються на бездоганну мову поета О. Олеся. Це стільки щодо заголовку книжки д-ра Роберта Конквеста.

Михайло Бажанський

Многоліття д-ра М. Небелюка

Д-р М. Небелюк

Докторові Мирославові Небелюкові і сто літ, і вісімнадцять, і сімдесят два і двадцять сім, бо він знає життя і його висновки. Навіть найтяжча дійсність не стримує його піднятися понад неї. Ще донедавна був сильний, як Самсон, але Деліла-доля вирвала з його чуба не один, а всі волоски, що давали йому силу, і тепер його кроки стали повільніші, одначе, він все одно йде вперед!

Життя д-ра М. Небелюка неймовірно цікаве. Якби Пітер Устіноф накрутив був з нього фільм, а не зі своєї „Раша", то був би зробив кращу прислугу мистецтву і людям.

Молодість д-ра Небелюка проходила, коли світ приготовлявся до ідеальної демократії і гоїв рани по війні, що мала закінчити всі війни...

Гуцульська громада в Торонто велика, чільна, непосидюща, але одна людина спеціяльно прислужилася, що многоліття д-ра Небелюка відбулося прекрасно, величаво, і, взагалі — відбулося, а це: голова Видавничої комісії, Іван Андрусяк. Він знаменито все зорганізував, провадив бенкетом, прочитав біографію ювілята (це мав зробити Леонід Філь, але несподівано поважно захворів) читав привіти від організацій, достойників, друзів і жертводавців на видавничий фонд журналу „Гуцульщина".

Іван Андрусяк увесь час журився, щоб чогось не забути, і через те журення забув попросити до мікрофону нашого торонтонського жартуна Ковча-Пана. А Ковч приготовив стільки „віців"! Можете собі уявити, як серйозно Іван Андрусяк трактував свої обов'язки , зв'язані з цим ювілеєм, коли на час його існування всього відрікся, навіть вітаміни „Е"!

Багато зворушення внесли спогади про д-ра Небелюка поодиноких друзів, а також мова члена редакційноє колеґії „Гуцульщина", д-ра Михайла Лози з Баффало, і слова подяки Василя Барчука, голови Українського Світового Об'єднання Гуцулів.

Моя мова (я була доповідач з іншої плянети, бо я не гуцулка) ні не співала, ні не хвалила, ні не гладила. Я старалася втягнути в благородні тенета доброго гумору навіть тих, яким уже віддавна тяжко сміятися, і яких дуже трудно чимнебудь розважити. Але вони щиро сміялися зі мною. Потім приходили до мене і питали, чи я хочу щось випити?

Ми всі були такі розбавлені, розсміяні, зворушені, що аж забули, на закінчення, попросити до слова самого ювілята, д-ра Небелюка! Але він не образився. Коли, врешті, по цілій серії „Многая Літа" д-р Небелюк Виринув з-поміж букетів, він щиро і безпосередньо подякував за все і коротенько розказав про часи, місця, стан думок і розуму в різних періодах його життя.

Він народився в Росільній, біля Надвірної, студіював і здобув ступінь д-ра ветеринарії в Парижі, одружився в Канаді і в різних провінціях Канади розвивав свою професійну практику, свою громадську і журналістичну діяльність. На всіх постах, які він у житті займав, наводив лад і порядок і знаходив точки порозуміння між десятками монументальних „Я"!

На вечері, програмі, каві і під час „бари", грала музика, розбуджувала радісні почування, а гуцули, в ностальгічній екстазі — коломийкували, ніби нікого не притискав вік, ані холестероль.

Цей вечір, це многоліття на пошану д-ра Мирослава Небелюка, — були бальзамом на багато самітнього смутку...

Віра Ке

Громада в Апопці відзначила 40-ліття подружжя М. і А. Боберів

Неділя, 5-го жовтня ц. р. проходила в українському селі Апопка, Фльорида, під знаком братньої любови— відзначення загальнолюблених та шановних членів нашої громади Михайла і Анни Боберів.

Святкування почалося після Служби Божої в залі Українського Об'єднання св. Володимира. За почесним столом засіли ювіляти з родиною, о. парох Ричкун і Степан Ковальчук з дружиною Сарою, предсідник Українського Об'єднання Теодор Боднарчук відкрив привітальним словом та покликав до проведення цим святом С. Ковальчука. Отець Ричкун поблагословив їжу та відмовив молитву за здоров'я ювілятів. По обіді С. Ковальчук представив громаді родину ювілятів і вказав на те, чому ми сьогодні святкуємо цей 40-літній ювілей подружжя панства Боберів.

Михайло Бобер народився в селі Босько коло Сянока, Лемківщина; Анна Влох народилася у Жовкві, Західня Україна. Під час Другої світової війни, 1944 року з причин незалежних від них, вони були змушені покидати родину, друзів з молодих літ, рідне село, золоті ниви, свою улюблену Україну та в чужому незнаному світі шукати кращої долі, починати нове життя. Не самі, бо з ними тисячі наших братів стрінула та сама доля. Михайло і Анна приїхали до Міттенвальду в Німеччині. В таборах воєнних переселенців познайомились, а повінчались 29-го вересня 1946 року. Бог нагородив їх сином Богданом і донькою Діяною, а згодом внуком Давидом Богданом.

Родина Боберів прибула до Америки в травні 1949 році. Посилились вони в містечку Росфорд, Огайо. Михайло працював 35 років на фабриці виробу скла; Анна виховувала своїх діточок. Михайло від перших днів на землі Вашінгтона включився з родиною в українське народне і церковне життя і ще в перших днях став з родиною членами УНСоюзу та був протягом 26 років секретарем 235-го Відділу., був урядником в Окружному Комітеті в Дітройті і п'ять разів делеґатом на Конвенцію УНС. Він виконував на протязі довгих років дяківство, вчив хор в церкві св. Михаїла та учителював в церковній школі.

Михайло і Анна Бобери тепер живуть в Апопці та є членами 380-го Відділу УНС і є працьовитими членами нашої громади і церкви. Щонеділі Михайло прикрашає своїм милозвучним голосом наші Богослуження, а фаховим знанням допомагає в церкві і громаді, тому не дивно, що заля була заповнена людьми.

Програма була цікавою: пан Дуда написав вірш про ювілята, А. Кравчук продеклямувала цей вірш, Зеник Максимів і Володимир Юзяк проспівали пару пісень. Жінки Організації св. Володимира Анна Кравчук, Беді Боднарчук, Параскевія Потопна, Марія Кудрик й інші приготували обід, а обслуговували столи Валентина Нанашко і Дона Чехович.

Громада подарувала ювілятам кристалевий вазон на квіти і два свічники. Співом „Многая літа" закінчено це родинне святкування.

Рівнож було проголошено, що у понеділок, 20-го жовтня ц. р., в годині 6-ій вечора в середній школі Апопки відбувся фестиваль, в якому наша громада взяла участь зі зразками народного мистецтва.

С. К.

У річницю смерти А. Горської

У неділю ц. р., відбулися ширші сходини І-го Відділу СУА в Ню Йорку. На них були присутні не лише членки Відділу, але теж і запрошені гості, бо крім полагодження біжучих справ Відділу, сходини були присвячені пам'яті визначної художниці Алли Горської у 16-ту річницю її смерти.

До передання образу життєвого шляху покійної запрошено її приятельку Надію Світличну. Сходини відкрила голова Леся Ґой, привітавши присутніх та представивши доповідачку, попросила її до слова.

Надія Світлична із типовою їй спокійністю розказала про тернистий шлях такого короткого життя покійної. Алла Горська була одною із творців українського національного відродження 1960 років. У мистецькій діяльності відзначалася особливо в ділянці мозаїки і своїми монументальними творами заробляла на прожиття. Свій талант і візію передала вона у виконанні Шевченківського вітражу у вестибюлі київського університету. Представлення гнівної постаті Тараса Шевченка на вітражі не сподобалася ректорові університету, який наказав знищити твір Алли і за це виключено її із Спілки художників. З того моменту почалася нагінка на Аллу. Не звертаючи уваги на те, чи це подобається чинникам офіційної настанови, вона вперто виконувала свої заміри і продовжувала свою громадську і культурну працю. Вона організувала літературно-мистецькі вечорі, розповсюджувала самвидавні матеріяли та охоче уділяла матеріяльну чи моральну допомогу потребуючим. У загадкових обставинах передчасна наступила смерть Алли 28-го листопада 1970 року, а похоронено її 7-го грудня в присутності близьких друзів.

Надія Світлична висвітлила на прозірках деякі моменти з життя А. Горської та її похорон. Вона у своїй розповіді піднесла важливі прикмети Алли, а це мужність, принциповість, добродушність та безмежна любов України.

З великою увагою прослухали зворушливу доповідь про велику українку, а чвою вдячність виказали довготривалими оплесками. Після того відбулися сходини членок, на яких обговорено різні біжучі справи.

Марія Мотиль